

ЕЛІМІНАЦІЯ (від лат. *eliminatio* — винесення за поріг) — загибель організмів унаслідок дії абіотичних та біотичних чинників довкілля. Е. — процес, протилежний процесу виживання, збереження та переваж. розмноження у низці поколінь найбільш пристосованих до умов довкілля організмів. Її виражають величиною, зворотньою до виживання. Розроблено різні системи класифікації форм Е. Як правило, розрізняють Е. заг. (невибіркову) та вибірковою. Перша є наслідком дії на популяцію екол. чинників, які сягають гранич. значень екол. пластичності виду або перевищують їх, через що відбувається масова загибель особин незалежно від їхніх індивід. властивостей. Вибіркова Е. — загибель частини особин у популяції, менш пристосованих до умов довкілля, внаслідок боротьби за існування. При ній вирішал. роль відіграє різноякісність організмів, тобто їхні індивід. властивості. За характером вибіркової Е. можна визначити, яка з форм **добору природного** діє на популяцію та виявити інтенсивність його дії (див. також **Дарвінізм**). Виділяють також нормал. біол. Е. —

результат природ. відмирання в популяції старих (сенільних) особин.

Рекомендована література

1. Дарвин Ч. Происхождение видов путем естественного отбора / Пер. с англ. Москва; Ленинград, 1939;
2. Шмальгаузен И. И. Проблемы дарвинизма. Ленинград, 1969;
3. Тимофеев-Ресовский Н. В., Воронцов Н. Н., Яблоков А. В. Краткий очерк теории эволюции. Москва, 1969;
4. Шварц С. С. Экологические закономерности эволюции. Москва, 1980;
5. Кордюм В. А. Эволюция и биосфера. К., 1982;
6. Емельянов И. Г. Разнообразие и его роль в функциональной устойчивости и эволюции экосистем. К., 1999.

І. Г. Ємельянов

Бібліографічний опис:

Елімінація / І. Г. Ємельянов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17795>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).